

Porfyrios eläinten tappamista vastaan

Miira Tuominen FT, Filosofian lehtori,
Jyväskylän yliopisto

Tutkielmassaan *Eläinten tappamista vastaan (De abstinentia)* Porfyrios (n. 235-305) Plotinoksen (n. 205-270) oppilas ja (uus)platonisti sekä Aristoteleen teoksiin kommentaareja kirjoittanut filosofi argumentoi niitä edeltäjiään, sekä filosofi ja ajattelijoita, vastaan, jotka ovat sallineet eläinten tappamisen ja syömisen. Porfyrioksen päästrategiana on osoittaa edeltäjien argumenttien epäpätevyys. Hän muun muassa esittää, että vaikka urheilijoiden onkin järkevää ja tarpeellista syödä lihaa, tästä ei seuraa, että korkeinta filosofista elämää tavoittelevan olisi oikein tehdä samoin. Samaan filosofisen elämän ideaaliin liittyen Porfyrios myös argumentoi, että uskonnollisesta rituaaliteurastuksesta ei seuraa, että tapetun eläimen liha tulisi syödä tai että sen syöminen olisi oikeutettua: korkeinta hyveen tasoa tavoittelevan filosofin tulee pyrkiä puhdistumaan kaikesta lihallisesta, ja tämä pätee niin eläinten lihan syömiseen kuin lihalliseen kanssakäymiseen ihmisten kanssa. Ihmisten suhteen seurauksena on sekä tunteista että seksuaalisesta kanssakäymistä pidättäytyminen. On huomionarvoista, että Porfyrios ei edes suosittelen samaa puhdistusohjelmaa

kaikille; vain harvojen 'todellisten filosofien' on mahdollista saavuttaa Porfyrioksen ideaalitaso. Eläinten kannalta Porfyrioksen argumentin kulmakivi on eläinten kyky tuntea kipua. Koska eläimet tuntevat kipua, on ihmisten vältettävä vahingoittamista niitä – ellei jokin eläin aiheuta välitöntä vaaraa ihmiselle.

Osoitan esitelmässäni, että tutkielmassaan Porfyrios esittelee selvästi aiemmasta platonis-aristoteelisesta perinteestä poikkeavan käsityksen oikeudenmukaisuudesta. Porfyriokselle oikeudenmukaisuus on sitä, että pidättäytyy vahingoittamasta sellaisia olentoja, myös eläimiä, jotka eivät vahingoita ihmistä itseään. Hänen mukaansa tämän vaatimuksen rajoittaminen vain ihmisiin olisi perusteetonta yhden lajin suosimista. Porfyrioksen mukaan tästä ei myöskään seuraa vähäisempi kiinnostus olla oikeudenmukainen ihmisiä kohtaan, koska ”suvun ystävä on yhtä lailla myös lajin ystävä.” Väitän lisäksi, että toisaalla teoksessaan *Lähtökohtia käsitettävän todellisuuden saavuttamiselle (Sententiae ad intelligibilia ducentes)* systematisoidessaan ja kehittäessään edelleen Plotinoksen teoriaa hyveen eri tasoista, hän viittaa samaan oikeudenmukaisuuskäsitykseen ja on myös mahdollista nähdä, että oikeudenmukaisuus yhteisöllisenä hyveenä edellyttää eläinten hyvää kohtelua.